

**OSMANIA UNIVERSITY
LIBRARY**

Call No. *N. 81-6* *R. 71. Ka.*

Name of Book.....

Name of Author.....

11 18 05 7

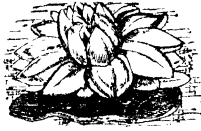
UNIVERSAL
LIBRARY

OU_198684

UNIVERSAL
LIBRARY

ಕಂದನ ಕಾವ್ಯಮಾಲೆ

ಸಂಪಾದಕ
ಬಿ. ಪಿ. ರಾಜರತ್ನಂ

ರಾಮವೋಹನ ಕಂಪೆನಿ
ಬೆಂಗಳೂರು

ಕನ್ನಡ ನಾಡಿನ ಕಂದನಿಗೆ

ಕನ್ನಡ ನಾಡಿನ ಕಂದ !
ನಿನ್ನ ಕೊರಲಿಗಿದು ಚಂದ !

ನಮ್ಮ ನಾಡಿನಲಿ ನಿಂದ
ಕವಿಗಳ ಬೊಕ್ಕಸದಿಂದ
ನಿನಗಿಂದಾರಿಸಿ ತಂದ
ಕಾವ್ಯಮಾಲೆಯಿದು ಕಂದ !

ಕನ್ನಡ ನಾಡಿನ ಕಂದ !
ನಿನ್ನ ಕೊರಲಿಗಿದು ಚಂದ !

(ಎಲ್ಲ ಹಕ್ಕುಗಳನ್ನೂ ಸಂಪಾದಕರು ಕಾಡಿಸಲಾಗಿದೆ.)

ಮೊದಲ ಮಾತು

ಮೈಸೂರಿನಲ್ಲಿ 'ಶಿಶುವಿಹಾರ' ಎಂಬ ಶಿಶುಗಳ ವಿಹಾರಸ್ಥಳವು ಒಂದುಂಟು. ಅಲ್ಲಿಯ ಆಟಪಾಟಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ಪದ್ಯಬೋಧೆಗೂ ಎಡೆಯುಂಟು. ಅದರಲ್ಲಿಯೂ ಅವರವರ ಒಪ್ಪಿಗೆಯ ಪದ್ಯಗಳನ್ನು ಅವರವರೇ ಆರಿಸಿ ಆಸ್ವಾದಿಸುವ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವು ಆ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಉಂಟು. ಈಗ ಸದ್ಯದಲ್ಲಿ ಸುಮಾರು ಎಂಟೊಂಭತ್ತು ವರುಷ ವಯಸ್ಸಿಗೆ ಮಿಕ್ಕ ಮಕ್ಕಳು ಅಲ್ಲಲ್ಲ. ಆ ಮಕ್ಕಳು ಬಹುವತದಿಂದ ಆರಿಸಿ ಸವಿದ ಕವನಗಳ ಕಲಿಕೆಯೇ ಈ "ಕಂದನ ಕಾವ್ಯಮಾಲೆ." ಎಂದರೆ ಈ "ಕಂದನ ಕಾವ್ಯಮಾಲೆ"ಯು ತಕ್ಕ ಒರೆಗಲ್ಲನ್ನು ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಿ ತಟಹಾಯ್ದಿದೆ ಎನ್ನಬಹುದು.

ಇಲ್ಲಿ ಕಾಣುವ ಕವನಗಳಲ್ಲಿ 'ಮೈಸೂರು', 'ನನ್ನ ಮನೆ', 'ದುಂಬಿ', 'ಸಾಬೂನು', 'ಚಟಾಕಿ'—ಎಂಬಿವು ಅದೇ ಹೆಸರಿನ ದೀರ್ಘಕವನಗಳಿಂದ ಶಿಶುಗಳಿಗೆ ಸುಟಿಯೆಂದು ಕಂಡ ಭಾಗಗಳನ್ನು ಎತ್ತಿ ಬಂದುವು. 'ಕರ್ಣಾಟಕದ ಕಾಳಿಂಗ'ವು 'ಗೋವಿನ ಕತೆ'ಯ ಆದಿಭಾಗ. ಮಿಕ್ಕವೆಲ್ಲವೂ ಇದ್ದಂತೆಯೇ ಇವೆ.

ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಕವನಗಳನ್ನು ಹೀಗೆ ಬಳಸಲು ಅನುಮತಿಯಿತ್ತು ಶ್ರೀಯುತರುಗಳಾದ ಶಿವರಾಮ ಕಾರಂತ, ರಾಜರತ್ನಂ, 'ಹೊಯಿಸಳ', ಮಚ್ಚಿಪಾಲೆ ಶಂಕರನಾರಾಯಣರಾವ್, 'ಕಲಾ ಕುಮಾರ', ಎಂ. ವಿ. ನೀತಾರಾಮಯ್ಯ, 'ಶ್ರೀ', ಕೆ. ವಿ. ಪುಟ್ಟಪ್ಪ,

ಜಿ. ಎನ್. ಲಕ್ಷ್ಮಣ ಪೈ, ಜಿ. ವಾಸುದೇವರಾವ್, ದಿನಕರ ದೇಸಾಯಿ, 'ಅಂಬಿಕಾತನಯದತ್ತ', ಪೇಜಾವರ ಸದಾಶಿವರಾವ್ ಮತ್ತು ಎಲ್. ಗುಂಡಪ್ಪ—ಇವರಿಗೆ ನಾನು ಚಿರಬಂಧು. ಅಲ್ಲದೆ 'ಕವಿಶಿಷ್ಯ'ರ 'ಹಾವಿನ ಹಾಡಿ'ಗಾಗಿ ಬಾಸೆಲ್ ಮಿಷನ್ ಅಧಿಕಾರಿಗಳಿಗೂ, ಶ್ರೀಮಾನ್ ದೊಡ್ಡೇರಿ ವೆಂಕಟಗಿರಿಯರ ಸಂಗ್ರಹಗಳಿಗಾಗಿ ಅವರಿಗೂ, 'ನಕ್ಷತ್ರ' 'ಬಿಡುವು'ಗಳಿಗಾಗಿ ಮೈಸೂರು ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸದ ಇಲಾಖೆಯ ಡಿರೆಕ್ಟರವರಿಗೂ ನಾನು ಕೃತಜ್ಞನು. ಉಳಿದ 'ಹಳೆಯ ಹಾಡು'ಗಳು ನಾಡಿನ ಸ್ವತ್ತೆಂಬ ಭಾವನೆಯು ತಪ್ಪಾಗಿದ್ದಲ್ಲಿ, ಆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದವರಿಗೂ ನನ್ನ ಕೃತಜ್ಞತೆಗಳು— ಈ ಮೂಲಕ.

ಹೀಗೆ ಕನ್ನಡ ನಾಡಿನ ಕಂದಗಳಿಗೆ ಈ ಪುಟ್ಟ ರಸಗವಳವನ್ನು ಅಣಿಮಾಡಲು ನೆರವಾದವರೆಲ್ಲರಿಗೂ ಆ ಕಂದಗಳ ಪರವಾಗಿಯೂ ವಂದಿಸುತ್ತೇನೆ.

೧೫-೧೦-೧೯೩೩, }
ಮೈಸೂರು ನಗರ. }

ಸಂಪಾದಕ.

ವಿವರ

				ಪುಟ
೧.	ತಾರಕ್ಕ ಜಿಂದಿಗೆ	೭
೨.	ಹಾಲಿಗೊಂದು ಕಾಸು	೭
೩.	ಹಣ್ಣು ! ಹಣ್ಣು !	೮
೪.	ಬೊಬ್ಬೊಬ್ಬೋಂ ಬೊಮ್ಮ	೮
೫.	ಬಳೆ	೯
೬.	ಚೆಂದು ಮಾಮ	೧೦
೭.	ಧನದೇವಿ	೧೦
೮.	ತುತ್ತೂರಿ	೧೧
೯.	ದೊಡ್ಡವರು	೧೩
೧೦.	ಕಡಲೆಪುರಿ	೧೪
೧೧.	ಬೆಣ್ಣೆ ಕಳ್ಳ	೧೫
೧೨.	ಚಳೆಯಸ್ವ ಚಳೆರೊ	೧೬
೧೩.	ಇರುವೆ....	೧೭
೧೪.	ತಟ್ಟೆ	೧೮
೧೫.	ಮೈಸೂರು	೧೯
೧೬.	ಸಂತಂಮಣ್ಣ	೨೦
೧೭.	ಹೂವಾಡಿಗಿತ್ತಿ	೨೧
೧೮.	ನನ್ನ ಮನೆ	೨೩
೧೯.	ಹಾವಿನ ಹಾಡು	೨೫
೨೦.	ಡೊಂಕು ಬಾಲದ ನಾಯಕರು	೨೬

೨೧. ಗುರು	೨೭
೨೨. ಮಂಗನ ಮದುವೆ	೨೮
೨೩. ಹೂದೋಟದಲ್ಲಿ	೩೦
೨೪. ಹುಣ್ಣಿಮೆ ಹಬ್ಬಳ	೩೧
೨೫. ಅಂಚೆಯವನು	೩೨
೨೬. ಚಳಿಯಪ್ಪ ಚಳಿರೊ	೩೩
೨೭. ಕರಿ ಮರಿ ನಾಯಿ	೩೪
೨೮. ಗಡಿಯಾರ	೩೫
೨೯. ಕರ್ಣಾಟಕದ ಕಾಳಿಂಗ....	೩೬
೩೦. ಒಗಟು....	೩೮
೩೧. ಚಳಿಯಪ್ಪ ಚಳಿರೊ	೩೮
೩೨. ಮಕ್ಕಳಾಟ	೩೯
೩೩. ಚಳಿಯಪ್ಪ ಚಳಿರೊ	೩೯
೩೪. ದುಂಬಿ	೪೦
೩೫. ಪುಟ್ಟಹಕ್ಕಿ	೪೧
೩೬. ಸಾಬೂನು	೪೨
೩೭. ಚಟಾಕಿ	೪೪
೩೮. ಸಕ್ಷತ್ರ....	೪೭
೩೯. ಬಿಡುವು	೪೮

ತಾರಕ್ಕ ಬಿಂದಿಗೆ

(ಹಳೆಯ ಹಾಡು)

ತಾರಕ್ಕ ಬಿಂದಿಗೆ
ನೀರಿಗೆ ಹೋಗುವ
ತಾರೇ ಬಿಂದಿಗೆಯ
ಬಿಂದಿಗೆ ಒಡೆದರೆ
ಒಂದೇ ಕಾಸು
ತಾರೇ ಬಿಂದಿಗೆಯ.

ಹಾಲಿಗೊಂದು ಕಾಸು

(ಹಳೆಯ ಹಾಡು)

ಹಾಲಿಗೊಂದು ಕಾಸು
ಮೊಸರಿಗೊಂದು ಕಾಸು
ಬೆಣ್ಣೆಗೊಂದು ಕಾಸು
ತುಪ್ಪಕ್ಕೊಂದು ಕಾಸು
ಚಿಕ್ಕಪ್ಪ ಕೊಟ್ಟ ಕಾಸು
ಪುಕಸಟ್ಟೆ ಹೋಯ್ತು
ಮಾವಯ್ಯ ಕೊಟ್ಟ ಕಾಸು
ಮಾಯವಾಗೆ ಹೋಯ್ತು.

ಹಣ್ಣು! ಹಣ್ಣು!
ಣ ಣ

(ಶಿವರಾಮ ಕಾರಂತ)

ಹಣ್ಣು ! ಹಣ್ಣು ! ಮಾವಿನ ಹಣ್ಣು !
ಮಕ್ಕಳ ಬಾಯಿಗೆ ಬಾಳೇ ಹಣ್ಣು !
ಹೆತ್ತವರ ಬಾಯಿಗೆ ಹಲಸಿನ ಹಣ್ಣು !
ಮುದುಕರ ಬಾಯಿಗೆ ಹಾಗಲ ಹಣ್ಣು !

ಕಣ್ಣು ಮುಚ್ಚು !
ಬಾಯಿ ಬಿಚ್ಚು !
ಅಕ್ಕಿ ನುಚ್ಚು !
ನೀ ಬರಿ ಹುಚ್ಚು !

ಬೊಬ್ಬೊಬ್ಬೋಂ ಬೊಮ್ಮ
ಬ

(ಶಿವರಾಮ ಕಾರಂತ)

ಬೊಬ್ಬೊಬ್ಬೋಂ ಬೊಮ್ಮ
ಬಂತೊಂದು ಗುಮ್ಮ
ಶೀತ ಅದರೆ ಕೆಮ್ಮ
ಹುಟ್ಟಿಸಿದನು ಬೊಮ್ಮ
ನೀನು ನನ್ನ ತಮ್ಮ
ಕೇಳುವರಿಲ್ಲ ನಮ್ಮ
ಲಾಗ ಹೊಡಿಯೊ ತಿಮ್ಮ
ಬೊಬ್ಬೊಬ್ಬೋಂ ಬೊಮ್ಮ.

ಬಳೇ ಬೇಕೆ ಬಳೆ !
ತೊಡುವುದಕೆ ಬಳೆ !
 ಕೈಯಿಗೊಳ್ಳೆ
 ಗಾಜುಬಳೆ !
ಬಳೇ ಬೇಕೆ ಬಳೆ !

ಬಳೇ ಬೇಕೆ ಬಳೆ !
ತಿನುವುದಕೆ ಬಳೆ !
 ಬಾಯಿಗೊಳ್ಳೆ
 ಕೋಡುಬಳೆ !
ಬಳೇ ಬೇಕೆ ಬಳೆ !

ಬಳೇ ಬೇಕೆ ಬಳೆ !
ತರಹವಾರಿ ಬಳೆ !
 ಗಾಜುಬಳೆ !
 ಕೋಡುಬಳೆ !
ಬಳೇ ಬೇಕೆ ಬಳೆ !

—————

ಚೆಂದು ಮಾಮು

(' ಹೊಯಿಸಳ ')

ಬಾ ಬಾ ಚೆಂದು ಮಾಮು

ಮುತ್ತುಕೊಡು ಬಾ.

|| ಪಲ್ಲವಿ ||

ಕಬ್ಬು ಹೆಚ್ಚಿ ತಿರುಳೇ ಕೊಡುವೆ

ಮಾವು ಹೆಚ್ಚಿ ವಾಟೇ ಕೊಡುವೆ.

||೧||

ಕೌಲಿ ಹಾಲ ಕರೆಯಿಸಿ ಕೊಡುವೆ

ಹಾಲು ಕುಡಿಯಲು ಬಟ್ಟಲು ಕೊಡುವೆ.

||೨||

ತುಪ್ಪದ ದೀಪ ಹಚ್ಚಿ ಇಡುವೆ

ಪುಟ್ಟ ಪುಸ್ತಕ ಓದಲು ಕೊಡುವೆ.

||೩||

ಆಟದ ನಾಮಾನೆಲ್ಲ ಕೊಡುವೆ

ನಿನ್ನ ಸಂಗಡ ಆಡುತಲಿರುವೆ.

||೪||

ಧನದೇವಿ

(ಜೊಡ್ಡೇರಿ ವೆಂಕಟಗಿರಿರಾಯರ ಸಂಗ್ರಹ)

ಮಕ್ಕಳು ಮನೆತುಂಬಿ ಕೊಟ್ಟಿಗಲಿ ಕರುತುಂಬಿ

ಗರತಿಯ ಕೈಲಿ ಬಳೆ ತುಂಬಿ—ಇದ್ದರೆ

ಬರುವೆಕಾಣೆಂದಳು ಧನದೇವಿ.

ಬಣ್ಣದ ತಗಡಿನ
ತುತ್ತುರಿ
ಕಾಸಿಗೆ ಕೊಂಡನು
ಕಸೂರಿ.

ಸರಿಗಮ ಪಧನಿಸ
ಊದಿದನು
ಸನಿಧಪ ಮಗರಿಸ
ಊದಿದನು.

ತನಗೇ ತುತ್ತುರಿ
ಇದೆಯೆಂದ
ಬೇರಾರಿಗು ಅದು
ಇಲ್ಲೆಂದ.

ಕಸ್ತೂರಿ ನಡೆದನು
ಬೀದಿಯಲಿ
ಜಂಭದ ಕೋಳಿಯ
ರಿತಿಯಲಿ.

ತುತ್ತುರಿಯೂದುತ
ಕೊಳದ ಬಳಿ
ನಡೆದನು ಕಸ್ತೂರಿ
ಸಂಜೆಯಲಿ.

ಜಾರಿತು ನೀರಿಗೆ
ತುತ್ತುರಿ
ಗಂಟಲು ಕಟ್ಟಿತು
ನೀರೂರಿ.

ಸರಿಗಮ ಊದಲು
ನೋಡಿದನು
ಗಗಗಗ ಸದ್ದನು
ಮಾಡಿದನು.

ಬಣ್ಣವು ನೀರಿನ
ಪಾಲಾಯ್ತು
ಬಣ್ಣದ ತುತ್ತುರಿ
ಬೋಳಾಯ್ತು.

ಬಣ್ಣದ ತುತ್ತುರ
ಹಾಳಾಯ್ತು
ಜಂಭದ ಕೋಳಿಗೆ
ಗೋಳಾಯ್ತು.

ದೊಡವರು
ಡಿ

(‘ ಹೊಯಿಸಳ ’)

ದುಡ್ಡು ಬಟ್ಟೆಯಿಂದ
ದೊಡ್ಡವರಾದೋರಿಲ್ಲ !
ದೊಡ್ಡ ಕೆಲಸ ಮಾಡಿ
ದೊಡ್ಡವರಾದೋರೆಲ್ಲ !

ಮೈಯ ಬಣ್ಣದಿಂದ
ದೊಡ್ಡವರಾದೋರಿಲ್ಲ !
ದೊಡ್ಡ ಗುಣವಿದ್ದು
ದೊಡ್ಡವರಾದೋರೆಲ್ಲ !

(ಬಂಗಾಳಿಯಿಂದ)

ಕಡಲೆ ಪುರಿ

(ಜಿ. ಪಿ. ರಾಜರತ್ನಂ)

ಪುರಿ ! ಪುರಿ ! ಕಡಲೆ ಪುರಿ !
ಗರಂ ಗರಂ ಕಡಲೆ ಪುರಿ !
ಎಲ್ಲ ಬನ್ನಿ !
ತೆಗೆದು ತಿನ್ನಿ !
ಗರಂ ಗರಂ ಕಡಲೆ ಪುರಿ !
ಕಾಸಿಗೊಂದು ಸೇರು ಪುರಿ !

ಬಿಸಿ ಬಿಸಿ ಕಡಲೆ ಪುರಿ !
ಕರಂ ಕುರಂ ಕಡಲೆ ಪುರಿ !
ಕೊಬರಿ ಇಲ್ಲ !
ಇದೆ ಬೆಲ್ಲ !
ತಿನ್ನಿ ! ತಿನ್ನಿ ! ಕಡಲೆ ಪುರಿ !
ಕಾಸಿಗೊಂದು ಸೇರು ಪುರಿ !

ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ತಕ್ಕ ಪುರಿ !
ಗರಂ ಗರಂ ಕಡಲೆ ಪುರಿ !
ಕಾಸೆ ಬೇಡ !
ತಂದು ನೋಡಿ !
ಬಿಸಿ ಬಿಸಿ ಕಡಲೆ ಪುರಿ !
ಕಾಸಿಗೊಂದು ಸೇರು ಪುರಿ !

ಬೆಣ್ಣೆ ಕಳ್ಳ
ಣ ಳ್ಳ

(ನುಚ್ಚಿ ನುಲೆ ಶಂಕರನಾರಾಯಣರಾವ್)

ಬಂದ ಕುಳ್ಳೆ

ಬೆಣ್ಣೆ ಕಳ್ಳೆ.

ಅತ್ತ, ಇತ್ತ, ಸುತ್ತ, ಮುತ್ತ,

ನೋಡಿಕೊಂಡ, ಬೆಣ್ಣೆ ಕಳ್ಳೆ.

ಅಲ್ಲಿ ನಿಂತ

ಇಲ್ಲಿ ನಿಂತ,

ಹಾಗೆ ನಿಂತ

ಹೀಗೆ ನಿಂತ,

ಹೆಜ್ಜೆ ಮೇಲೆ ಹೆಜ್ಜೆ ಇಟ್ಟು,

ನಿಂತು ನಿಂತು ಕಿವಿಯ ಕೊಟ್ಟು,

ಬೆಕ್ಕನಂತೆ ಕಣ್ಣು ಬಿಟ್ಟು,

ಮುಂದೆ ಹೋದ

ಹಿಂದೆ ಸರಿದ;

ಬಂದ ಕುಳ್ಳೆ

ಬೆಣ್ಣೆ ಕಳ್ಳೆ.

ಅಜ್ಜಿ ಇಟ್ಟ

ಮಡಿಕೆ ಬಳಿಗೆ

ಬಂದು, ಬೆಣ್ಣೆ ಕಂಡು ಒಳಗೆ,

ದೂರದಿಂದ ಬಗ್ಗಿ ಕೆಳಗೆ,

ಕೈಯನಿಕ್ಕಿ,

ಮುದ್ದೆ ಹೆಕ್ಕಿ,

ಎಲ್ಲ ಮುಕ್ಕಿ.

ಬೆರಳ ನೆಕ್ಕಿ,

ಮಿಣುಕು ಮಿಣುಕು ಕಣ್ಣುಮಾಡಿ,

ಹಿಂದೆ ಮುಂದೆ ನೋಡಿ ನೋಡಿ,

ನಗುತ ನಗುತ ಹೋದ ಓಡಿ.

ಹೋದ ಕುಳ್ಳೆ

ಬೆಣ್ಣೆ ಕಳ್ಳೆ.

ಚಳಿಯಪ್ಪ ಚಳಿರೊ

(' ಕಲಾಕುಮಾರ ')

ಚಳಿಭಾವ ಬಂದ—ಮಲ್ಲೆಹೂವ್ವ ತಂದ

ಗಾಳಿಮಾವ್ವ ಜತೆಗೆ—ಕಂಪನೆಲ್ಲ ಕಳಿಸ್ತೆ

ಚಳಿಯಪ್ಪ ಚಳಿರೊ ! ಚಳಿಯಮ್ಮ ಚಳಿರೊ !

ಇರುವೆ! ಇರುವೆ! ಇರುವೆ! ಇರುವೆ!
ಎಲ್ಲೆಲ್ಲೂ ಇರುವೆ!
ಎಲ್ಲಿ ನೋಡಿದರು ನೀನಿರುವೆ!

ಸಕ್ಕರೆ ಡಬ್ಬವ ತೆಗೆದರೆ ಇರುವೆ!
ಅಕ್ಕಿಯ ಮೂಟೆಯಲ್ಲೂ ಇರುವೆ!
ಬೆಲ್ಲದ ಅಚ್ಚನು ಮುತ್ತಿರುವೆ!
ಕಲ್ಲು ಸಕ್ಕರೆಯ ಸುತ್ತಿರುವೆ!
ಎಲ್ಲಿ ನೋಡಿದರು ನೀನಿರುವೆ!

ತುಪ್ಪದ ಗಡಿಗೆಯ ಮನೆ ಮಾಡಿರುವೆ!
ಹಪ್ಪಳ ಸೆಂಡಿಗೆಯನು ಕೊರೆದಿರುವೆ!
ಹಾಲಿನ ಒಳಗೂ ನೀನಿರುವೆ!
ಕಾಫಿಯ ಒಳಗೂ ನೀನಿರುವೆ!
ಎಲ್ಲಿ ನೋಡಿದರು ನೀನಿರುವೆ!

ಇರುವೆ! ಇರುವೆ! ಇರುವೆ! ಇರುವೆ!
ಎಲ್ಲೆಲ್ಲೂ ಇರುವೆ!
ಎಲ್ಲಿ ನೋಡಿದರು ನೀನಿರುವೆ!

ತಟ್ಟೇ! ನಾನೊಂದು ತಟ್ಟೆ !
 ಮಾಯಾ ಕೈಲಿ ತಿಂಬೋ ತಟ್ಟೆ ;
 ಬಾಬೂ ಕೈಲಿ ಉಂಬೋ ತಟ್ಟೆ ;
 ಭಾವನ ಕೈಲಿ ಹೂವಿನ ತಟ್ಟೆ ;
 ಅಕ್ಕನ ಕೈಲಿ ದಾನದ ತಟ್ಟೆ ;
 ತಟ್ಟೇ! ನಾನೊಂದು ತಟ್ಟೆ !

ಹೂವಿನ ವಾಸನೆ ಬೇಡ್ಯೆ ನನಗೆ ;
 ತಿಂಡಿಯ ಸವಿಯು ಇರಲೈ ನಿಮಗೆ ;
 ಹೊತ್ತ ಕೂಲಿ ಬೇಡ ನನ್ನಯ್ಯ ;
 ಕೊಟ್ಟ ಪುಣ್ಯ ನಿಮಗಿರಲವ್ವ ;
 ಊಳಿಗದಲ್ಲಿ ಹೊಳೆ ಹೊಳೆವೆ !
 ಆಲಸ್ಯದಲ್ಲ ಹೊಲಸಿಡುವೆ !
 ತಟ್ಟೇ! ನಾನೊಂದು ತಟ್ಟೆ !
 ತಟ್ಟೇ! ನಾನೊಂದು ತಟ್ಟೆ !

ನಿಮ್ಮ ನಾಡಾವುದು ?

ಮೈಸೂರು.

ನಿಮ್ಮೂರದಾವುದು ?

ಮೈಸೂರು.

ಕನ್ನಡದ ಕಣ್ಣದು,

ಮೈಸೂರು.

ಕನ್ನಡಿಗನುಸಿರದು,

ಮೈಸೂರು.

ಚಿನ್ನದ ನಾಡದು,

ಮೈಸೂರು.

ಗಂಧದ ಗುಡಿಯದು,

ಮೈಸೂರು.

ವೀಣೆಯ ಬೆಡಗದು,

ಮೈಸೂರು.

ನಾಲುಮಡಿ ಕೃಷ್ಣನ

ಮೈಸೂರು.

ಕಲ್ಯಾಣಶೇವೆ—ಜೇಬಿನ ಬುಡದಲಿ
ಪುಟ್ಟಾಣಿ ಪುರಿಯು—ಮೇಲೊಂದಿಷ್ಟು
ಗೋಲಿ ಬಳಪೆ—ಮತ್ತೊಂದಿಷ್ಟು
ಬಂದ, ಬಂದ, ಸಣ್ಣ ತಮ್ಮಣ್ಣ.

ಪಠಾಸು ಪೆಟ್ಟು—ಒಳಜೇಬಲ್ಲಿ
ಕಾಸಿನ ನಾಲು—ಕಳೆಜೇಬಲ್ಲಿ
ಚೆಂಡು ದಾಂಡು—ಎಡಬಲದಲ್ಲ
ಬಂದ, ಬಂದ, ಸಂತಂಮಣ್ಣ.

ಅಮ್ಮನ ಹಾರ—ಉಬ್ಬಿದ ಎದೆಗೆ
ಬಿದಿರಿನ ಕೊಳಲು—ಗಜ್ಜೆಯ ಒಳಗೆ
ಹದ್ದಿನ ರೆಕ್ಕೆ—ಎತ್ತಿದ ತಲೆಗೆ
ಬಂದ, ಬಂದ, ಸಣ್ಣ ತಮ್ಮಣ್ಣ.

ಕತ್ತರಿ ಚಂದ್ರ—ಹಣಿಯಲ್ಲಿಹುದು
ಸಂಜೆಯ ಶುಕ್ರ—ಕಣ್ಣಲ್ಲಿಹುದು
ಬೆಳುಬೆಳ್ಳಿಗಳು—ಗಲ್ಲದ ಮೇಲೆ
ಬಂದ, ಬಂದ, ಸಂತಂಮಣ್ಣ.

ಮೊದಲನೆ ಮಾತು—ಹೂವಿನ ಮುತ್ತು
ಮರುಮಾತಾಡಲು—ಸಿಡಿಲು ಗುಡಗು
ಮೂರನೆ ಬಾರಿಗೆ—ಆನೆಕಲ್ಮಳೆಯು
ಬಂದ, ಬಂದ, ಸೆಣ್ಣು ತಪ್ಪುಣ್ಣ.

ಬಾರೊ, ಬಾರೊ, ಸಿಡಿಲಿನ ಮರಿಯೆ !
ಬಾರೊ, ನಾಡಿನ ಸುಂಟರಗಾಳಿ !
ತೋರೊ ಸಿರಿವೊಗ್ಗ, ತುಂಟರ ಗುರುವೆ !
ಬಂದ, ಬಂದ, ಸಂತಂಪುಣ್ಣ.

ಹೂವಾಡಿಗಿತ್ತಿ

(ಎಂ. ವಿ. ಸೀತಾರಾಮಯ್ಯ)

ಹೂವನು ಮಾರುತ
ಹೂವಾಡಿಗಿತ್ತಿ,
ಹಾಡುತ ಬರುತಿಹಳು,
ಘಮಘಮ ಹೂಗಳು
ಬೇಕೇ ಎನುತ
ಓಡುತ ಬರುತಿಹಳು.

ಬಿಳುಪಿನ ಮಲ್ಲಿಗೆ
ಹಳದಿಯ ಸಂಪಿಗೆ
ಹಸುರಿನ ಹೊಸ ಮರುಗ
ಹಾಕಿ ಕಟ್ಟಿರುವೆ
ಬೇಕೇ ಎನುತ
ಹಾಡುತ ಬರುತಿಹಳು.

ಹೊಸ ನೇವಂತಿಗೆ
ಹೊಸ ಇರುವಂತಿಗೆ
ಅರಿಸಿನ ತಾಳೆಯಿದೆ.
ಅಚ್ಚ ಮಲ್ಲೆಯಲಿ
ಪಚ್ಚ ತನೆಗಳು
ನೇರಿದ ಮಾಲೆಯಿದೆ.

ಕಂಪನು ಚಿಲ್ಲುವ
ಕೆಂಪು ಗುಲಾಬಿ,
ಅರಳಿದ ಹೊಸ ಕಮಲ;
ಬಿಳುಪಿನ ಜಾಜಿ
ಹಳದಿಯ ಜಾಜಿ
ಅರಳಿದ ಬಿಳಿ ಕಮಲ.

ಬಗೆ ಬಗೆ ಹೂಗಳು
ಬೇಕೇ ಏನುತ
ಹಾಡುತ ಬರುತಿಹಳು
ಹೂವನು ಮಾರುವ
ಹೂವಾಡಿಗಿತ್ತಿ,
ಓಡುತ ಬರುತಿಹಳು.

ನನ್ನ ಮನೆ

(ಕೆ. ವಿ. ಪುಟ್ಟಪ್ಪ)

ಮನೇ ಮನೇ ಮುದ್ದು ಮನೇ
ಮನೇ ಮನೇ ನನ್ನ ಮನೇ !

ನನ್ನ ತಾಯಿಯೊಲಿದ ಮನೆ,
ನನ್ನ ತಂದೆ ಬಳಿದ ಮನೆ ;
ನನ್ನ ಗೆಲೆಯರೊಡನೆ ಕೂಡಿ,
ಮುದ್ದು ಪಾತುಗಳನು ಅಡಿ,
ಮಕ್ಕಳಾಟಗಳನು ಹೂಡಿ
ನಾನು ನಲಿದ ನನ್ನ ಮನೆ.

ತಾಯಿ ಮುತ್ತುಕೊಟ್ಟ ಮನೆ,
ತಂದೆ ಎತ್ತಿಕೊಂಡ ಮನೆ ;
ಮನೆಗೆ ಬಂದ ನಂಟರಲ್ಲ
ಕೂಗಿ ಕರೆದು, ಕೊಬರಿ ಬೆಲ್ಲ
ಗಳನು ಕೊಟ್ಟು, ಸವಿಯ ಸೊಲ್ಲ
ನಾಡುತಿದ್ದ ನನ್ನ ಮನೆ !

ನಾನು ಬಿದ್ದು ಎದ್ದ ಮನೆ,
ಮೊದಲು ಬೆಳಕು ಕಂಡ ಮನೆ ;
ತಿಪ್ಪ ತಿಪ್ಪ ಹೆಜ್ಜೆಯಿಟ್ಟು,
ಬಿಸಿಲ ಕೋಲು ಹಿಡಿದು ಬಿಟ್ಟು,
ತಂಗಿ ತಮ್ಮರೊಡನೆ ಹಿಟ್ಟು
ತಿಂದು ಬೆಳೆದ ನನ್ನ ಮನೆ !

ಮೊದಲ ಮಿಂಚು ಹೊಳೆದ ಮನೆ,
ಮೊದಲ ಗುಡುಗು ಕೆಳೆದ ಮನೆ ;
ಮೊದಲ ಮಳೆಯು ಕರೆದು ಕರೆದು,
ಹೆಂಚೆ ಮೇಲೆ ಸದ್ದು ಹರಿದು,
ಮಾಡಿನಿಂದ ನೀರು ಸುರಿದು,
ಬೆರಗನಿತ್ತ ನನ್ನ ಮನೆ !

ನಾಗರ ಹಾವೆ ! ಹಾವೊಳು ಹೂವೆ !
ಬಾಗಿಲ ಬಿಲದಲಿ ನಿನ್ನಯ ತಾವೆ ?
ಕೈಗಳ ಮುಗಿವೆ, ಹಾಲನ್ನೀವೆ
ಬಾ ಬಾ ಬಾ ಬಾ ಬಾ ಬಾ ಬಾ ಬಾ.

ಹಳದಿಯ ಹೆಡೆಯನು ಬಿಚ್ಚೋ ಬೇಗಾ !
ಹೊಳಹಿನ ಹೊಂದಲೆ ತೂಗೋ, ನಾಗಾ !
ಕೊಳಲನ್ನೊದುವೆ ಲಾಲಿಸು ರಾಗಾ !
ನೀ ನೀ ನೀ ನೀ ನೀ ನೀ ನೀ ನೀ.

ಎಲೆ ನಾಗಣ್ಣ, ಹೇಳೆಲೊ ನಿನ್ನಾ
ತಲೆಯಲಿ ರನ್ನವಿಹ ನಿಜವನ್ನಾ !
ಬಲು ಬಡವಗೆ ಕೊಪ್ಪರಿಗೆಯ ಚಿನ್ನಾ !
ತಾ ತಾ ತಾ ತಾ ತಾ ತಾ ತಾ ತಾ.

ಬರಿಮೈ ತಣ್ಣಗೆ, ಮನದಲಿ ಬಿಸಿ ಹಗೆ,
ಎರಡೆ ನಾಲಗೆ ಇದ್ದರು ಸುಮ್ಮಗೆ
ಎರಗುವೆ ನಿನಗೆ, ಈಗಲೆ ಹೊರಗೆ
ಪೋ ಪೋ ಪೋ ಪೋ ಪೋ ಪೋ ಪೋ ಪೋ.

ಡೊಂಕು ಬಾಲದ ನಾಯಕರು (ಪುರಂದರ ದಾಸರು)

ಡೊಂಕುಬಾಲದ ನಾಯಕರೆ
ನೀವೇನೇನೂಟ ಮಾಡಿದಿರಿ ?

ಕಣಕ ಕುಟ್ಟೊ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗಿ
ಹಣಕಿ ಹಣಕಿ ನೋಡುವಿರಿ
ಕಣಕ ಕುಟ್ಟೊ ಒನಕೆಲಿ ಬಡಿದರೆ
ಕೈಂ ಕುಯ್ ರಾಗವ ಹಾಡುವಿರಿ.

ಹುಗ್ಗಿ ಮಾಡೊ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗಿ
ತಗ್ಗಿ ಬಗ್ಗಿ ನೋಡುವಿರಿ
ಹುಗ್ಗಿ ಮಾಡೊ ನೌಟಲಿ ಹೊಡೆದರೆ
ಕೈಂ ಕುಯ್ ರಾಗವ ಹಾಡುವಿರಿ.

ಹಿರೆ ಜೀದಿಯಲಿ ಓಡುವಿರಿ
ಕರೆ ಬೂದಿಯಲಿ ಹೊರಳುವಿರಿ
ಪುರಂದರ ವಿಠಲರಾಯನು ಹೇಳಿದ
ಪರಿಪರಿ ಅಟದಿ ಚೆರಿಸುವಿರಿ.

ಸಂಪಗೆ ಹೂವನು ಸಂಪಗೆ ಹೂವೆಂ
 ದೇತಕೆ ಕರೆವರು ಹೇಳಮ್ಮಾ—
 ಹಿಂದಿನ ಜನರದಕಾ ಹೆಸರಿಟ್ಟರು
 ಸಂಪಗೆ ಎನ್ನುವೆವದರಿಂದ.

ಬೇರೆಯ ಹೆಸರುಗಳಾಗಿನ ಜನರಿಗೆ
 ತಿಳಿದಿರಲಿಲ್ಲವೆ ಏನಮ್ಮಾ ?
 ಸಂಪಗೆಗಿಂತಲು ತಂಪಿಗೆ ಎಂದರೆ
 ಇಂಪಾಗಿರುವುದು ಕೇಳೆರಿಗೆ.

ಜನರೇನಮ್ಮಾ ಹಿಂದಿನದೆಂದರೆ
 ಕಂಗಳ ಮುಚ್ಚಿಯೆ ಪೂಜಿಪರು.
 ನನ್ನಿ ಸಲಹೆಯನಾರೂ ಕೇಳರು
 ತಂಗಿಯು ಒಬ್ಬಳೆ ಒಪ್ಪಿಹಳು.

ಕಾಳಗೆ ಹೇಳಿದೆ, ಜಟ್ಟುಗೆ ಹೇಳಿದೆ
 ತಿಮ್ಮಗೆ ದಿನದಿನ ಬೋಧಿಸಿದೆ.
 ಎಲ್ಲಾ ಸಂಪಗೆ, ಸಂಪಗೆ ಎಂಬರು
 ತಂಪಿಗೆ ಎನ್ನುವರಾರಿಲ್ಲ !

ನಾನೂ ತಂಗಿಯು ತಂಪಿಗೆ ಎಂಬೆವು
ನೀನೂ ತಂಪಿಗೆ ಎನ್ನಮ್ಮಾ!—
ಆಗಲಿ! ನಾನೂ ತಂಪಿಗೆ ಎಂಬೆನು
ನನಗೂ ತಂಗಿಗು ನೀನೆ ಗುರು!

—

ಮಂಗಳನ ಮದುವೆ

(ಜಿ. ಎಫ. ಲಕ್ಷ್ಮಣ ಸೈ)

ಬಿಸಿಲೂ ಮಳೆಯೂ ಕೂಡಿದುವು;
ಸೆಕೆಯನು, ತಂಪನು ಮಾಡಿದುವು.
ಕೋತಿಯು ಮಾಡಿತು ತುಂಟತನ.
ಕೋಳಿಯು ಮಾಡಿತು ಮೂರ್ಖತನ.
ಕೋತಿಗು ಕೋಳಿಗು ನಂಟತನ
ಮಾಡಲುಬೇಕೆಂಬುವ ಹದನ
ಮೃಗಗಳು ಖಗಗಳು ಚರ್ಚಿಸುತ್ತ,
ಮದುವೆಗೆ ಮಾಡಿದರಣಿ ನಗುತ್ತ.

ಮಂಗಳಗೆ ಪಂಚೆಯನುಡಿಸಿದರು ;
ರಂಗಿನ ಅಂಗಿಯ ಹಾಕಿದರು ;
“ಲಾಗಾ ಹಾಕೋ, ಮಂಗಳಣ್ಣಾ !
ಧೈ ಧೈ ಕುಣಿಯೋ ತಿಮ್ಮಣ್ಣಾ !

ಕೋಳಿಯ ಗಂಡನೆ ಕಪಿಯಣ್ಣ,
 ಪುದುವಣಿಗನು ನೀ ಹೌದಣ್ಣ.
 ಮೃಗವದು ಹಕ್ಕಿಯ ವರಿಸುವುದು
 ನಿನ್ನಿಂ ಮೊದಲಾದುದು ಇಂದು
 ನೀನೇ ದಾರಿಯ ತೋರಿಸಿದೆ,
 ನೀನೆ ಸುಧಾರಕನೆನ್ನಿಸಿದೆ.”
 ಎಂದು ವಿನೋದದಿ ಅಡಿದರು,
 ಚಂದದ ಪದಗಳ ಹಾಡಿದರು.

ಕೋಳಿಗೆ ಸೀರೆಯನುಡಿಸಿದರು ;
 ಚಿನ್ನದೊಡವೆಗಳ ತೊಡಿಸಿದರು ;
 “ ಕೊಕ್ ಕೊಕ್ ಕೋ ಕೋ ಎಂದೆನ್ನು,
 ಮಂಗನ ರಾಣಿಯು ನೀನಿನ್ನು.
 ಬಗ್ಗಿಸುವೇತಕೆ ತಲೆಯನ್ನು ?
 ಕೊಂಕಿಸುವೇತಕೆ ನಡೆಯನ್ನು ?
 ಬಿಡು ಬಿಡು ಲಜ್ಜೆಯ, ಹೂ ಮಾಲೆ
 ಕಪಿವರನಿಗೆ ಹಾಕೆಲೆ ಬಾಲೆ !”
 ಎನ್ನುತ ಚೇಷ್ಟೆಯ ಮಾಡಿದರು.
 ಹಿಗ್ಗುತ ನಲಿನಲಿದಾಡಿದರು.

ಸಂಭ್ರಮದೊಳೆಗಾಯಿತು ಮದುವೆ
 ಮರ್ಕಟ ಕುಕ್ಕುಟರಾ ಮದುವೆ.

ಹಸುರು, ಹಳದಿ, ನೀಲಿ, ಕೆಂಪು—
ಏನಿದು ಬಣ್ಣಗಳಿಹ ನೋಟ ?
ಸುತ್ತಲು ಎಲ್ಲಿಯೂ ಹೊಸ ಸವಿಗುಂಪು!..
ಓಹೋ, ತಿಳಿಯಿತು, ಹೂದೋಟ !

ಎಲ್ಲೆಲ್ಲಿಯೂ ಸಂಪಿಗೆ, ಸೇವಂತಿಗೆ,
ಸುಗಂಧಮಯವಾಗಿಹ ಜಾಜಿ,
ಬಿಳಿಮೋಡದವೊಲು ಕಾಣುವ ಮಲ್ಲಿಗೆ,
ಎಳೆಗೆಂಪಿನ ಬಣ್ಣದ ರೋಜ.

ಕುಂಜದ ಸುತ್ತಲು ಬಳ್ಳಿಯ ಮಲ್ಲಿಗೆ;
ಹಸುರೆಲೆ, ಬಿಳಿ ಹೂ ತುಂಬಿಹುವು.
ರಾತ್ರಿಯ ಕರಿಯಾಕಾಶದಿ ತಾರಗೆ
ಮಿರುಗುವವೊಲು ಮಿರುಮಿರುಗುವುವು.

ವನದಲಿ ನಾನೊಬ್ಬನೆ ತಿರುಗಾಡುತ
ಹೂಗಳನಾರಿಸುತಿರೆ ಚೆಂದ !
ಬಳ್ಳಿಯ ಮನೆಯಲಿ ಕುಳಿತಿರೆ ಹಾಡುತ
ಅದು ಮೈಮರೆಸುವ ಆನಂದ !

ಅಜ್ಜನು ಎರಡು ಹಪ್ಪಳೆ ನುಟ್ಟಿ
ತಿನ್ನುವುದೊಂದನು ಕಂಡನು ಕಿಟ್ಟಿ.
ಕಂಡನು ; ಕಂಡವ ಹಲ್ಲನು ಬಿಟ್ಟಿ
ಅಜ್ಜಗೆ ಬಂದಿತು ಸಿಟ್ಟಿನ ಬೆಟ್ಟಿ.

ಕದ್ದೂ ತಿಂದಿಹ ಸಿಟ್ಟಿಗೆ ಕಿಟ್ಟಿ
' ನೀ ಮುದಿಹದ್ದು ' ಅಂದೇಬಿಟ್ಟಿ
ಅಜ್ಜನು ಆಗಲೆ ಸಿಟ್ಟಿನಿಂದ
ಹಪ್ಪಳೆ ಎನೆಯುತೆ ' ಹಿಡೀ ' ಎಂದ.

ಕಿಟ್ಟು ಕೈಯಲಿ ಇತ್ತೊಂದು ಚೆಂಡು
ಮೇಣದ ಚೆಂಡಲಿ ಹೊಡೆದನು ಗುಂಡು
ಹಪ್ಪಳೆ ಗುಂಡು ಒಟ್ಟೊಟ್ಟಾಯಿತು
ಬೇಗದಿ ಹೋಗಿ ಬಾನಿಗೆ ಅಂಟಿತು.

ಹಪ್ಪಳೆ ಅಂಟುತೆ ಚಂದ್ರನು ಆದ
ಅಜ್ಜಗು ಕಿಟ್ಟುಗು ಸಿಕ್ಕದೆ ಹೋದ
ಹುಣ್ಣಿಮೆ ಹಪ್ಪಳೆ ಕಂಡವರೆಲ್ಲ
ಬಾಯ್ಬಾಯ್ ಬಿಡುವರು, ಸಿಕ್ಕದಲ್ಲ !

ಓಲೆಯ ಹಂಚಲು ಹೊರಡುವೆ ನಾನು,
 ತೋರಲು ಆಗಸದಲಿ ಬಿಳಿ ಭಾನು ;
 ಮನೆಯಲಿ ನಿವು, ಬಿಸಿಲಲಿ ನಾನು !
 ಕಾಗದ ಬಂತು ಕಾಗದವು.

ಹೆಗಲಲಿ ಹಳದಿಯ ಹಸುಬೆಯ ನಿಡಿ,
 ಕಾಲಲಿ ಚರ್ಮದ ಎಕ್ಕಡ ಜೋಡಿ,
 ತಲೆಯಲಿ ಖಾಕಿಯ ಪೆಗಡಿಯ ನೋಡಿ ;
 ಓಲೆಯ ತಂದೆ ಓಲೆಯನು.

ಒಳಗಿಂದಲಿ ಜನರೆನ್ನನು ಕಂಡು,
 ಬೇಗನೆ ಹೊರ ಅಂಗಳಕ್ಕೆ ತಂದು,
 'ಕಾಗದವಿದೆಯೇ,' ಎನ್ನುವುದುಂಟು ;
 ಕಾಗದ ಬಂತು ಕಾಗದವು.

ಸೋಗಸಿನ ಸುದ್ದಿಯ ತರುವೆನು ನಿಮಗೆ ;
 ವ್ಯಸನದ ವಾರ್ತೆಯ ಕೊಡುವೆನು ತಮಗೆ ;
 ಎಲ್ಲಾ ಸುದ್ದಿಗಳೊಂದೇ ನಮಗೆ !
 ಓಲೆಯ ತಂದೆ ಓಲೆಯನು.

ಇದು ಧನಹೀನರ, ಇದು ಹಣವಂತರ,
ಇದು ಗುಣಹೀನರ, ಇದು ಗುಣವಂತರ,
ಕಾಗದವೆನ್ನುತ ಮಾಡೆನು ಅಂತರ!

ಕಾಗದ ಬಂತು ಕಾಗದವು.

‘ ಗಂಡನು ನಾಳೆಗೆ ಬರುವನು ’ ಎಂದು,
‘ ಅಯ್ಯೋ, ಹೆಂಡತಿ ತೀರಿದಳೆ ’ಂದು,
ಹಿಗ್ಗುವ ತಗ್ಗುವ ಮೂಢರಿಗೆಂದು
ಓಲೆಯ ತಂದೆ ಓಲೆಯನು.

ಓಲೆಯ ಕೊಡುವಧಿಕಾರಿಯು ನಾನು ;
ಅದರು ಅದರಲಿ ಬರೆದುದು ಏನು
ಎಂಬುದನರಿಯೆನು ! ಬಲು ಸುಖಿ ನಾನು !
ಕಾಗದ ಬಂತು ಕಾಗದವು.

ಚಳಿಯಪ್ಪ ಚಳಿರೊ

(‘ ಕಲಾಕುಮಾರ ’)

ಚಳಿಮಾವ ಬಂದ—ಪೈರನ್ನೆಲ್ಲ ತಂದ
ಒಕ್ಕಲಿಗಲ್ಲ ತುಂಬ—ಹೊಟ್ಟೆನೆಲ್ಲ ತುಂಬ
ಚಳಿಯಪ್ಪ ಚಳಿರೊ ! ಚಳಿಯಮ್ಮ ಚಳಿರೊ !

ಕರಿ ಮರಿ ನಾಯಿ

(' ಅಂಜಿಕಾತನಯದತ್ತ ')

ಕರಿ ಮರಿ ನಾಯಿ ಕುಂಯಿಗುಡುತಿತ್ತು,
ಭಟ್ಟರ ಬಾಯಿ ಒಟಗುಡುತಿತ್ತು.

ಸರಭರ ಮಳೆಯು ಸುರಿಯುತಲಿತ್ತು,
ಕಾಲುವೆ ನೀರದು ಹರಿಯುತಲಿತ್ತು.

ಭೋರನೆ ಗಾಳಿಯು ಬೀಸುತಲಿತ್ತು,
ತಬ್ಬಲಿ ಕುನ್ನಿಯು ಈಸುತಲಿತ್ತು.

ಬೆಚ್ಚಿನ ಮನೆಯಾ ಹೊಚ್ಚಲದೊಳಗೆ
ನಿಂತರು ಭಟ್ಟರು ಹಣಕುತ ಹೊರಗೆ.

ಮೆಟ್ಟಲನೇರಲು ಕುನ್ನಿಯು ಅತ್ತ,
ಹವಣಿಸೆ ಬಾಗಿಲು ಮುಚ್ಚಿತು ಇತ್ತ.

ಭಪ್ಪರೆ ಭಪ್ಪರೆ ಭಲರೆ ! ಭಟ್ಟರೋ
ಕಾಯ್ದರು ಮನೆಯನು ಏನು ದಿಟ್ಟರೋ !

ಕುನ್ನಿಯು ಒಳಗೇ ಬಂದೇನೆಂದಿತು ;
ಭಟ್ಟರು ಬಂದರೆ ಕೊಂದೇನೆಂದರು.

ಗಂಟೆಯ ನೆಂಟನೆ ಓ ಗಡಿಯಾರ !
ಬೆಳ್ಳಿಯ ಬಣ್ಣದ ಗೋಳಾಕಾರ !
ವೇಳೆಯ ತಿಳಿಯಲು ನೀನಾಧಾರ
ಟಿಕ್ ಟಿಕ್ ಗೆಳೆಯಾ ಟಿಕ್ ಟಿಕ್ ಟಿಕ್.

ಒಂದೇ ಮುಖದಲಿ ದ್ವಾದಶನೇತ್ರ !
ಎರಡೇ ಕೈಗಳು ಏನು ವಿಚಿತ್ರ !
ಯಂತ್ರವು ಕಾಣದ ರಕ್ತಸ ಪುತ್ರ !
ಟಿಕ್ ಟಿಕ್ ಗೆಳೆಯಾ ಟಿಕ್ ಟಿಕ್ ಟಿಕ್.

ಹಗಲೂ ಇರುಳೂ ಒಂದೇ ಬಾಳು
ನೀ ಯಾವಾಗಲೂ ದುಡಿಯುವ ಆಳು
ಕಿವಿಯನು ಹಿಂಡಲು ನಿನಗದು ಕೂಳು
ಟಿಕ್ ಟಿಕ್ ಗೆಳೆಯಾ ಟಿಕ್ ಟಿಕ್ ಟಿಕ್.

ಟಿಕ್ ಟಿಕ್ ಎನ್ನುತ ಹೇಳುವೆ ಏನು ?
ನಿನ್ನಯ ಮಾತಿನ ಒಳಗುಟ್ಟೇನು ?
ಕಾಲವು ನಿಲ್ಲದು ಎನ್ನುವೆ ನೀನು !
ಟಿಕ್ ಟಿಕ್ ಗೆಳೆಯಾ ಟಿಕ್ ಟಿಕ್ ಟಿಕ್.

ದುಡಿಯುವುದೊಂದೇ ನಿನ್ನಯ ಧರ್ಮ
ದುಡಿಸುವುದೊಂದೇ ನಮ್ಮಯ ಕರ್ಮ
ಇಂತಿರುವುದು ಕಲಿಯುಗದೀ ಮರ್ಮ
ಟಿಕ್ ಟಿಕ್ ಗೆಳೆಯಾ ಟಿಕ್ ಟಿಕ್ ಟಿಕ್.

ಕರ್ಣಾಟಕದ ಕಾಳಿಂಗ (ಹಳೆಯ ಹಾಡು)

ಧರಣಿಮಂಡಲ ಮಧ್ಯದೊಳಗೆ
ಮೆರೆಯುತಿಹ ಕರ್ಣಾಟ ದೇಶದಿ
ಇರುವ ಕಾಳಿಂಗನೆಂಬ ಗೊಲ್ಲನ
ಪರಿಯ ನಾನೆಂತು ಪೇಳೆನು.

ಗಿರಿಗಳೆಡೆಯೊಳು ಅಡವಿಮಧ್ಯದಿ
ತುರುವ ದೊಡ್ಡಿಯ ಮಾಡಿಕೊಂಡು
ಇರುವ ಕಾಳಿಂಗನೆಂಬ ಗೊಲ್ಲನ
ಪರಿಯ ನಾನೆಂತು ಪೇಳೆನು.

ಗೊಲ್ಲದೊಡ್ಡಿಯೊಳಿರುವ ಪಶುಗಳು
ಎಲ್ಲ ಬೆಟ್ಟದಮೇಲೆ ಮೇಯುತ
ಒಳ್ಳೆ ಹುಲ್ಲನು ನೀರ ಕುಡಿಯುತ
ಅಲ್ಲಿ ಮೆರೆದುವರಣ್ಯದಿ.

ತಿರುಗಿ ಮಂದೆಗೆ ಬರುತ ಪಶುಗಳು
ಕರುಗಳನು ನೆನೆನೆದು ಕೂಗುತ
ಪರಿದು ಲಂಘಿಸಿ ಚಿಪ್ಪಿ ನೆಗೆಯುತ
ಭರದಿ ಬಂದುವು ದೊಡ್ಡಿಗೆ.

ಉದಯಕಾಲದೊಳೆದ್ದು ಗೊಲ್ಲನು
ನದಿಯ ನ್ನಾನವ ಮಾಡಿಕೊಂಡು
ಮುದದಿ ತಿಲಕವ ಹಣಿಯೊಳಿಟ್ಟು
ಚೆದುರ ಶಿವೆಯನು ಹಾಕಿದ.

ಎಳೆಯ ಮಾವಿನ ಮರದ ಕೆಳಗೆ
ಕೊಳಲನೊಡುತ ಗೊಲ್ಲ ಗೌಡನು
ಬಳಸಿ ನಿಂದಿಹ ತುರುಗಳನ್ನು
ಬಳಿಗೆ ಕರೆದನು ಹರುಷದಿ.

ಗೊಲ್ಲ ಕರೆದ ಧ್ವನಿಯ ಕೇಳಿ
ಎಲ್ಲ ಪಶುಗಳು ಬಂದು ನಿಂತು
ಚೆಲ್ಲೆ ನೊಸಿ ಹಾಲ ಕರೆಯಲು
ಅಲ್ಲಿ ತುಂಬಿತು ಬಿಂದಿಗೆ.

ಒಗಟು

(ನುಚ್ಚಿನುಲೆ ಶಂಕರನಾರಾಯಣರಾವ್)

ಕಾಡಿನ ನಡುವೆ
ಕಲ್ಲಿನ ನಾಡು;

ಕಲ್ಲಿನ ಒಳಗೆ
ಬೆಳ್ಳಿಯ ಕೋಟೆ;

ಕೋಟೆಯ ಒಳಗೆ
ನೀರಿದೆ ನೋಡು

ಹರಿಯದ ನೀರು
ನಿರ್ಮಲ ನೀರು

ಬಲ್ಲೆಯೊ ಪೋರ
ಈ ಎಳನೀರ.

—

ಚೆಳಿಯಪ್ಪ ಚೆಳಿರೊ

(‘ಕಲಾಕುಮಾರ’)

ಕೈಯ ಮುಷ್ಟಿಗಟ್ಟಿ—ಅಪುಗೈಯ ಹಾಕಿ
ಒಲೆಯ ಮುಂದೆ ಕುಂತ್ರೈ—ಮಾಗಿಭಾವ ಓಡ್ಡ
ಚೆಳಿಯಪ್ಪ ಚೆಳಿರೊ! ಚೆಳಿಯಮ್ಮ ಚೆಳಿರೊ!

ಮಕ್ಕಳಾಟ (ಜೊಡ್ಡಲಿ ನೆಂಕಟಗಿರಿರಾಯರ ಸಂಗ್ರಹ)
ಕ

ಮಕ್ಕಳೆಲ್ಲಾ ಡಿದವೊ ಮಣಿಯೆಲ್ಲಿ ಚೆಲ್ಲಿದವೊ
ಚಿಕ್ಕ ಚಿಕ್ಕಲೆಯ ಹುಣಿಸೇಯ—ಮರದಡಿಗೆ
ಮಕ್ಕಳಾಡಿದವು ಮಣಿಚೆಂಡ.

ಹುಡುಗರೆಲ್ಲಾ ಡಿದರೊ ಹೂವೆಲ್ಲಿ ಚೆಲ್ಲಿದರೊ
ಚಿಗುರು ಚಿಗುರಲೆಯ ನೆಂಪ್ಪೆಯ—ಮರದಡಿಗೆ
ಹುಡುಗರಾಡಿದರು ಹೂಚೆಂಡ.

ಬಾಲೆರೆಲ್ಲಾ ಡಿದರೊ ಕೋಲನೆಲ್ಲಾ ಡಿದರೊ
ಹನುರು ಹನುರಲೆಯ ಮಲ್ಲಿಗೆಯ—ಬಳ್ಳಿ ಬಳಿ
ಬಾಲೆರಾಡಿದರು ಹೂಕೋಲ.

ಚಳಿಯಪ್ಪ ಚಳಿರೊ

(' ಕಲಾಕುಮಾರ ')

ಬೆಳಗಿನ ಜಾವ ಎದ್ದು—ಕೆಂಬಳಿ ರಗ್ಗು ಹೊದ್ದು
ಮಂತ್ರ ಪೂರ ಹೇಳಿದ್ರೆ—ಮಾಗಿ ಭಾವ ಓಡ್ಡ
ಚಳಿಯಪ್ಪ ಚಳಿರೊ ! ಚಳಿಯಮ್ಮ ಚಳಿರೊ !

ದುಂಬಿಯ ಹಿಂಡದು ಕಾಣುತ್ತಿದೆ
ಪರಮಾನಂದದಿ ಓಡುತ್ತಿದೆ
ಹಾಡನು ಹಾಡುತ್ತ
ಶಾಂತಿಯ ಬೀರುತ
ಮಲೆಗಳ ಕಡೆಗೆಯೆ ಓಡುತ್ತಿದೆ.

ಮಳೆ ಚಳಿ ಬಿಸಿಲಿಗೆ ಭಯಪಡದೆ
ಅರಳಿದ ಹೂಗಳ ಮಧು ಬಿಡದೆ
ಸುಂದರ ದಿನದಲಿ
ಸುಂದರ ಬನದಲಿ
ಸತತವು ನಲಿವುದು ಎದೆಗೆಡದೆ.

ಅಂಬರ ಚುಂಬಿಪೆ ಗಿರಿಗಳಲಿ
ಸೊಂಪಿನ ವನ ನದಿ ಝರಿಗಳಲಿ
ಮುದದಲಿ ಹಾರುತ
ಮಧುವನು ಅರಸುತ
ಹಾರುತಲಿದೆ ಅತಿ ಲೀಲೆಯಲಿ.

ಹೊರಗೆ ಒಣಗಿದಲೆಯ ಗೂಡು,
 ಒಳಗೆ ಹುಲ್ಲುಹಾಸಿಗೆ;
 ಇದೇ ಮಲಗಿಕೊಳುವ ಬೀಡು
 ನಮ್ಮ ಪುಟ್ಟಹಕ್ಕಿಗೆ.

ನುತ್ತ ಬೀಸುತ್ತಿರುವ ಗಾಳಿ
 ತೂಗಿ ಹಕ್ಕಿ ಗೂಡನು
 ತೊಟ್ಟಿಲಂತೆ ಮಾಡಿ, ಹೇಳಿ
 ನಿದ್ಧೆಬರುವ ಹಾಡನು,

ಪುಟ್ಟಹಕ್ಕಿ ಕಣ್ಣು ಮುಚ್ಚಿ
 ಮಲಗುವಂತೆ ಗೈವುದು.
 ತಾಯಿಹಕ್ಕಿ ಗರಿಯ ಬಿಚ್ಚಿ
 ಮರಿಯ ತಬ್ಬಿಕೊಳುವುದು.

ಬೆಳಕುಹರಿಯುವಾಗ ಹಕ್ಕಿ
 ಎದ್ದು ಹಾರಿಪೋವುದು.
 ಸಂಜೆಯಾಗೆ ತನ್ನ ಕೊಕ್ಕಿ
 ನಲ್ಲಿ ಕಾಳು ತರುವುದು.

ತಾಯಿ ಬರುವಳೇನೊ ಎಂದು
ಪುಟ್ಟಹಕ್ಕಿ ಕಾಯ್ದುದು.
ತಾಯಿಹಕ್ಕಿ ಹಾರಿಬಂದು
ತಿನಲು ಕಾಳನೀವುದು.

ಹೊರಗೆ ಒಣಗಿದಲೆಯ ಗೂಡು,
ಒಳಗೆ ಹುಲ್ಲುಹಾಸಿಗೆ ;
ಇದೇ ಮಲಗಿಕೊಳುವ ಬೀಡು
ನಮ್ಮ ಪುಟ್ಟಹಕ್ಕಿಗೆ.

—

ಸಾಬೂನು

(ದಿನಕರ ದೇಸಾಯಿ)

ಎಲೆ ಸಾಬೂನೆ, ನೋಡಲು ನೀನೆ,
ಪರೋಪಕಾರಿ ಜಗದಲಿ ಶಾನೆ !
ದೇಹದ ಕೊಳೆಯನು ತೆಗೆಯುವೆ ತಾನೆ
ಬುರುಬುರು ಬುರುಬುರು ನೊರೆಯಣ್ಣ
ಹೊರಹಾಕುವೆ ಬಟ್ಟೆಯ ಮಣ್ಣ.

ಹೊರಗಿನ ಬಣ್ಣವು ಕೆಂಪಾಗಿದ್ದರು
ಹಳದಿ, ನೀಲಿ, ಎಂಥದು ಇದ್ದರು
ಹೃದಯದ ನೋರೆ ಸತತವು ಬಿಳಿ ಶುದ್ಧವು!
ಬುರುಬುರು ಬುರುಬುರು ನೋರೆಯಣ್ಣ
ಮೈಯಲಿ ಅಡಗಿದೆ ಬಿಳಿ ಬಣ್ಣ !

ಏನಯ್ಯಾ, ನಿನ್ನ ದೇಹದ ಸೊಂಪು !
ಅಲ್ಲದೆ ಮೈಯಿಂ ಸೊಸುವ ಕಂಪು !
ಎನ್ನೊಡಲಿಗೆ ನೀ ನೀಡುವ ತಂಪು !
ಬುರುಬುರು ಬುರುಬುರು ನೋರೆಯಣ್ಣ
ನಿನ್ನಾಕಾರವೊ ಬಲು ಚೆನ್ನ !

ಮಕ್ಕಳು ನಿನ್ನಯ ನೀರನುವಾಡಿ,
ಹುಲ್ಲಿನ ಕಿರುಕೊಳವಿಯಲದ ದೂಡಿ,
ಊದುತ್ತ ಚೆಂಡನು ಮಾಡುವರಾಡಿ !
ಬುರುಬುರು ಬುರುಬುರು ನೋರೆಯಣ್ಣ
ಕುಣಿಸುವೆ ಮಕ್ಕಳ ಮನವನ್ನ !

ಅಪ್ಪನ ಜೇಬಿನ ದುಡ್ಡುಗಳೆಲ್ಲ
 ಚಟಪಟಗುಟ್ಟುತ ಸಿಡಿಯುವುವು.
 ಒಪ್ಪದ ನೀತಿಯ ಮಾತುಗಳೆಲ್ಲ
 ತಟ್ಟನೆ ದಾರಿಯ ಹಿಡಿಯುವುವು.
 ಬಗೆಬಗೆ ಬಣ್ಣದ ಹೂಗಳ ರೂಪದಿ
 ಹಾರುತ ಬುಸುಬುಸುಗುಟ್ಟುವುವು.
 ಉರಿಯನು ಸುರಿಸುತ, ಮೊರೆಯುತ, ತಿರುಗುತ,
 ಸರಸರನೆಲ್ಲೆಡೆ ಹರಿಯುವುವು,
 ಸರುವರ ಕಿವಿಗಳ ಕೊರೆಯುವುವು,
 ಮೂಗಿನ ನೆಲೆಗಳನೊಡೆಯುವುವು ;
 ಸಾರವ ತೊರೆಯುತ ಕಡೆಯಲಿ ಕಪ್ಪಗೆ
 ನೆಲದಲಿ ದೊಪ್ಪನೆ ಕೆಡೆಯುವುವು,
 ಅಜ್ಜನ ಮಡಿಯನು ತೊಡೆಯುವುವು,
 ಅಪ್ಪನ ಜೇಬುಗಳೊಡೆಯುವುವು,
 ಸಿಡಿಯುವುವು.

ಹರಿಯಿತು ಹರ್ಷದ ಹೊನಲಿ ದೇಶದಿ
 ಹಬ್ಬವು ಹತ್ತಿರ ಬರುತಿರಲು,

ಹೊರಲಾರದೆ ನಾಹನದಿ ಚಟಾಕಿಯ
ಹೊರೆಗಳ ಮೆಲ್ಲನೆ ತರುತಿರಲು,
ಸಿಡಿವ ಚಟಾಕಿಯ ತರುತಿರಲು.

ಹುಡುಗರು ನಲಿಯುತ ಕುಣಿಕುಣಿದಾಡುತ
ಹಿಡಿದು ಚಟಾಕಿಯ ಸುಡುತಿಹರು.
ಸಿಡಿದು ಚಟಾಕಿಯು ಮೇಲಕೆ ಹಾರಲು
ನಿಲ್ಲದೆ ಚಪ್ಪಳೆ ತಟ್ಟುವರು.
ಸಡೆಗರಗೊಳ್ಳುತ ದೂರದಿ ನೋಡುತ
ಲಲನೆಯರೆಲ್ಲರು ನಗುತಿಹರು,
ಸಿಡಿಯೆ ಚಟಾಕಿಯು ನಗುತಿಹರು.
ಮುದ್ದಿನ ದೇವಿಯ ಮುದ್ದಿನ ಮಕ್ಕಳು
ಗದ್ದಲಮಾಡುತ ಬರುತಿಹರು.
ಮುದ್ದಿನ ಮಕ್ಕಳ ನಿದ್ಧೆಯನೋಡಿಸಿ
ನಗಿಸುತ ಕುಣಿಸುತ ಬರುತಿಹರು.
ಚಟಪಟಗುಟ್ಟಿ ಚಟಾಕಿಯು ಮುಂಗಡೆ
ರೀವಿಯ ತೋರುತ ಬರುತಿರಲು,
ಪೆಟ್ಟಿಗೆ ಚೆಟ್ಟನೆ ಸಿಡಿವ ಪಟಾಸಿನ
ಬಳಗವು ಹಿಂಬಾಲಿಸುತಿರಲು,

ಅರಳನು ಹುರಿಯುವ ಪೆರಿಯಲಿ ಮೊರೆಯುತ
 ಬಲು ಚಿನುಕುರುಳಿಗಳೈತರಲು,
 ಸರಸರ ಗರಗರ ಶಬ್ದದಿ ಮೊರೆಯುತ
 ತಿರುಗುವ ಬಾಣಗಳೈತರಲು,
 ಬೆಳಕನು ಬೀರಿ ಮತಾಪಿನ ನಾಲ್ಕಳು
 ಪಂಜನು ಹಿಡಿಯುತ ಬರುತಿರಲು,
 ಹೊಳೆಯುವ ಹೂಗಳ ಮಳೆಯನು ಸುರಿಸುತ
 ಹೂವಿನ ಬಾಣಗಳೈತರಲು,
 ಒಡೆಯ ಚಟಾಕಿಯು ಬರುತಿರಲು,
 ಕಡು ಹಿತದಿಂದಲಿ ಬರುತಿರಲು ;
 ಹರಿಯಿತು ಹರ್ಷದ ಹೊನಲು ಚಟಾಕಿಯು
 ಮೊಳಗದು ಹತ್ತಿರ ಬರುತಿರಲು,
 ದೀಪಾವಳಿಯದು ಬರುತಿರಲು.

ಅಪ್ಪನ ಜೇಬಿನ ದುಡ್ಡುಗಳೆಲ್ಲ
 ಚಟಪಟಗುಟ್ಟುತ ನಿಡಿಯುವುವು.
 ಹಾರುತ ಬುಸುಬುಸುಗುಟ್ಟುವುವು.
 ಉರಿಯನು ಸುರಿಸುತ ಮೊರೆಯುವುವು.
 ಒಪ್ಪದ ನೀತಿಯ ಮಾತುಗಳೆಲ್ಲ
 ತಟ್ಟನೆ ದಾರಿಯ ಹಿಡಿಯುವುವು.

ಮಿರುಮಿರುಗುವೆ ಹಾ !
 ಕಿರುತಾರಗೆಯೇ
 ಅರಿಯೆನು ನಾನೆಲೆ ನೀನಾರೋ
 ಧರೆಗಳಿಯದೆ ನೀ
 ನಿರುತಿಹೆ ದೂರದಿ
 ನೆರೆ ಹೊಳೆಯುವ ವಜ್ರದ ತೆರದಿ.

ತೊಳೆಗುವ ಸೂರ್ಯನು
 ಮುಳುಗಿದ ಕಾಲದಿ
 ಬೆಳಕೆಲ್ಲೆಲ್ಲೆಯು ಕಾಣಿಸೆದು
 ಇಳೆಯೊಳು ಜನರಿಗೆ
 ಬೆಳಕನು ತೋರುತ
 ಸಲೆ ಮಿಣುಕುತ್ತಿರು ರಾತ್ರಿಯೊಳು.

ಮಿರಿದ ಕತ್ತಲೆ
 ಸೇರಿದ ಸಮಯದಿ
 ದಾರಿಯ ನಡವವರೀ ಬೆಳಕ
 ಸಾರುತೆ ನುತಿಪರು
 ತೋರದೆ ನೀನಿರೆ
 ದಾರಿಗರಿಗೆ ದೆಸೆ ಕಾಣುವುದೇ.

ಬಿಡುವು

(ಕನ್ನಡ ಎರಡನೆಯ ಪುಸ್ತಕದಿಂದ)

ಬಾರೋ ನಾವಾಡುವ ಬಾರೋ
ನಾರಿತು ಸುಗ್ಗಿಯ ತಿಂಗಳಿದೋ
ನಾರುವ ನಾವಿಂದಿನ ದಿನದಿ
ದೂರದ ಬೆಟ್ಟದ ಮೇಗಡೆಗೆ.

ಭಲರೇ ಬಿಡುವಾಗಿಹುದಿಂದು
ತೊಳಲಿತ ವನದಲಿ ತಪ್ಪಲಲಿ
ನೆಳಲಲಿ ಬಿಸಿಲಲಿ ನಲಿದಾಡಿ
ಸುಳಿವೆವು ದೂರದ ಬೆಟ್ಟದಲಿ.

ಹೂಗಿಡದಲಿ ಹೂವರಳಿಹುದು
ಆಗನ ತೊಳೆದಂತೆಸೆದಿಹುದು
ಕೂಗುವುವೆತ್ತಲು ಹಕ್ಕಿಗಳು
ನಾಗುವೆವಾ ಬೆಟ್ಟದ ಬಳಿಗೆ.

ಯಾರೊಬ್ಬರು ಹಿಂದುಳಿಯದಿರಿ
ಸೇರಿಸಿಕೊಳ್ಳಿರಿ ಹಸುಳೆಗಳ
ನಾರುವೆವೆಳೆಗಳಿಗಳೇವೆ
ದೂರದ ಬೆಟ್ಟದ ಮೇಗಡೆಗೆ.

